

Gjestekommentar
- økonomiRoger
BjørnstadHilde C.
BjørnlandØystein
DørumSteinar
HoldenSteinar
JuelPer Richard
Johansen

Begrenser oljeprisstigningen

Skiferoljeprodusenter skrur opp kranene straks oljeprisen stiger. Vi bør ikke regne med vedvarende høy oljepris.

Økonomi
Hilde C. Bjørnland

På tampen av året synes det å være en viss optimisme i oljenæringen. Etter annonseringen av at oljeproduserende land både i og utenfor Opec har forpliktet seg til store produksjonskutt for 2017, har oljeprisen steget med nesten 20 prosent. Fra å ligge på rundt 46 dollar fatet rett før avtalen i Opec ble kjent 30. november, har Brent spotprisen steget til 55 dollar fatet.

For oljeselskapene verden over er dette gode nyheter. Etter over to år med krise, kan næringen endelig håpe på at epoken med billig olje er over. Men også mange andre tilstøtende næringer som er blitt negativt påvirket av oljenedturen, vil merke det om inntjeningen i oljeindustrien øker.

Norge er ikke noe unntak. Siden fjerde kvartal 2014 har verdiskapingen i leverandørindustrien i Norge falt med nesten 30 prosent og verdiskapingen i tradisjonell industri har falt med ti prosent, mens forretningsmessig tjenesteytende næringer har falt med syv-åtte prosent.

Økt inntjening og aktivitet i oljeindustrien kan føre til økt etterspørsel også i andre næringer.

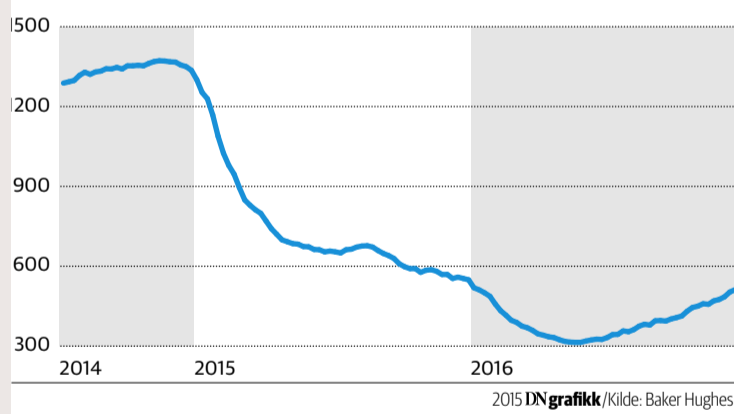
For politiske myndigheter er en høyere oljepris klart også gode nyheter. Fortsatt er nemlig tilførselen av oljepenger en viktig finansieringskilde til statens utgifter i Norge, selv om

Med høyere oljepris kan oljeprodusentene i USA raskt komme på banen igjen og dermed bidra til å presse prisene nedover enda en gang. Her fra Watford City i Nord-Dakota. Foto: Andrew Cullen/Reuters/NTB Scapix

Flere rigger i arbeid

Antall horisontale bore-rigger i drift i USA fra juli 2014.

de først finner veien til budsjettene etter å ha vært innom Oljefondet. Nyheten om høyere oljepris gir dermed utsikter til klingende mynt i statskassen.

I statsbudsjettet legger regjeringen til grunn en oljeprisoppgang både i 2017 og 2018, basert på gjennomsnittlige terminpriser. Det virker rimelig i første runde, men det er stor usikkerhet, og politikerne bør derfor ikke ta for gitt at de kan fortsette med å budsjettere for en stadig mer ekspansiv politikk. Det er nemlig et helt nytt spill på gang mellom oljeprodusentene, et spill som kan sette en grense for hvor høyt oljeprisen kan gå.

Skiferrevolusjonen i Nord-Amerika har nemlig snudd produksjonsprosessen for olje på hodet. Mens det for konvensjonell oljeproduksjon (for eksempel i Nordsjøen) kan ta et tiår fra man finner et felt og investerer til man produserer råolje, er prosessen i skiferolje en helt annen. Med ny teknologi (horisontal boring og fracking) er produksjonszyklusen på oljefeltene redusert fra år til uker. Det tar med andre ord mye kortere tid fra man finner til man produserer olje.

Det var en slik rask produksjonsøkning som overrasket det amerikanske energibyrået EIA i

årene opp mot oljeprisfallet i 2014, da de måned etter måned undervurderte produksjonsveksten fra USAs skiferoljefelt.

Så hva skjer hos disse produsentene hvis oljeprisen stiger med 20 prosent? Forskning som jeg gjør sammen med doktorgradsstipendiatene Frode M. Nordvik (nå i Norges Bank) og Maximilian Rohrer (ved Handelshøyskolen BI) kan bidra til å svare på det. I arbeidet som vi er i ferd med å ferdigstille, analyserer vi produksjonsfleksibiliteten til oljeprodusentene i Nord-Dakota på mikronivå. Som en første studie på dette området har vi sammenlignet produksjonen av skiferolje (det vil si horisontale brønner) med konvensjonell oljeproduksjon (det vil si vertikale brønner). Vi har samlet inn informasjon fra 15.000 brønner i Nord-Dakota over en tidsperiode på 30 år. Basert på disse dataene analyserer vi så hvordan produksjonen av olje i eksisterende brønner, samt igangsetting av nye brønner, endrer seg når spotpriser og fremtidsprisen på olje endres.

Vi finner stor forskjell i responsen fra konvensjonell olje og skiferolje på endringer i prissignalene. Mens både igangsetting og produksjon i skiferoljebrønner reagerer raskt på spotpris og fremtidige priser,

Politikere som satser på en varig høyere oljepris, kan komme til å bli skuffet

er det ingen signifikant reaksjon i konvensjonelle oljebrønner.

Med andre ord: Med høyere oljepris kan oljeprodusentene i USA raskt komme på banen igjen og dermed bidra til å presse prisene nedover enda en gang. Og ifølge The Economist er mange banker i Nord-Amerika i full gang med å låne ut penger til oljeselskapene for å få fart på boringen etter skiferolje.

Faktisk ser vi allerede tegn til at antall horisontale bore-rigger som er i drift, nå er på vei opp igjen (se figuren). Med ytterligere prisoppgang er det rimelig å forvente at boring etter skiferolje vil ta seg enda mer opp. Det begrenser en videre oljeprisoppgang.

Politikere som satser på en varig høyere oljepris, kan derfor komme til å bli skuffet. Løsningen er selvfølgelig å legge seg på forsiktige anslag for både oljepris og oljepengebruk fremover. Da får vi også en mer bærekraftig økonomi.

Hilde C. Bjørnland, professor, Senter for anvendt makro- og petroleumsøkonomi (Camp), Handelshøyskolen BI

Mer debatt på side 28-29 →

Ikke «rekordfå boliger» til salgs i år
Ole Fredrik Vartomten

Slår svenskene på ferskvare
Erland Skogli og Torbjørn Bull Jenssen

Godt Fornybar-mandat
Peter Fusdahl

Varmere i romertiden
Martin Hovland

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.